

Liite 3 v.v. pöytäkirja. 5.9.35.

Sosialidemokraattiselle eduskuntaryhmälle.

Sen perusteella, mitä hallituksen tulo- ja menoarvioehdotuksesta vuodelle 1936 olemme havainneet, on tämäkin menoarvioehdotus valtiontoihin ja niissä maksettaviin palkkoihin vaikuttaviin menoeriin nähden laadittu niin, että ko. määrärahojen suuruutta laskettaessa ei ole suunniteltu, ainakaan valtionrautateiden kohdalta, työntekijöiden eikä alhaisempipalkkaisten toimenhaltijain palkkauksen parantamista. Tämän vuoksi pyydämme työväenedustajia tulo- ja menoarviokäsittelyn yhteydessä eduskunnassa kiinnittämään huomiota rautateiden työntekijäkunnan työ- ja palkkakysymyksiin, ja näiden kysymysten valaisemiseksi pyydämme esittää seuraavaa:

Kun V.R:n konepajatyöntekijäin puolesta rautatiehallitukselle tehdyistä palkkojen parannusesityksistä ei ole ollut toivottua tulosta, päätti allekirjoittanut S.Rautatieläisten Liitto kääntyä palkka-asiaassa suoraan valtioneuvoston puoleen ja tässä tarkoituksessa jätettiin liiton toimesta viime elokuun 13 p:nä valtioneuvostolle seuraava kirjelmä:

"Valtioneuvostolle.

Allekirjoittanut, Suomen Rautatieläisten Liitto r.y., on kulu-
neiden pulavuosien aikana joutunut usein rautatiehallitukselle tekemään V.R:n konepajojentyöläisten puolesta esityksiä työ- ja palkkaolojen korjaamiseksi. Nämä esitykset ovat miltei poikkeuksetta tulleet rautatiehallituksen taholta hyljättyiksi ja on rautatiehallitus tällöin usein ve-
äonnut kulkulaitosten ja yleistentöiden ministeriön tai valtioneuvoston antamiin ohjeisiin ja säästäväisyyskehoituksiin. Tämän vuoksi käännyimme nyt arv. Valtioneuvoston puoleen V.R:n konepajatyöväen palkka- ja työ-
asioissa.

Ensiksikin pyydämme vakavasti huomauttaa, etteivät V.R:n konepajatyöläiset, enempää kuin muutkaan V.R:n työläiset, voi hyväksyä ja pitää oikeuden- eikä kohtuudenmukaisena sitä menettelyä, että valtion palveluksessa olevat, usein vain sen perusteella maksetaanko heille kuukausi-, tunti- tai urakkapalkkaa, joutuvat saamaan tai menettämään palkkaetuja. Näin on kuitenkin jatkuvasti rautatielaitoksessamme tehty. Tavalliset työläiset, tunti- ja urakka palkalla työskentelevät, ovat kulu-

neiden pulavuosien aikana saaneet tehdä moninkertaisesti suurempia uhrauksia kuin esim. kuukausipalkalla olevat virkamiehet, valtion menojen pienentämiseksi. Ja vielä pula-ajasta päästyäkin, silloin kun rautateiden tulot ovat huomattavasti kohonneet ja valtionvarat lisääntyneet, näyttää sama epäoikeudenmukainen suhtautuminen valtiontyöläisiin nähdessä jatkuvan. Viimeisimpänä osoituksena edellämainitusta on se, että sotaväen reservin kertausharjoituksiin kutsutuille valtiontyöläisille, niille jotka tekevät työtä tunti- tai urakkapalkalla, ei kuluvana kesänä makseta palkkaa harjoitusajalta.

Vuoden 1930 helmikuusta lähtien, jolloin työviikkoa V.R:n konepajoissa lyhennettiin, on konepajatyöläisten palkkatuloja monella tavalla pienennetty. Ajoittain oli työviikko vain neljäpäiväinen, jolloin, kun urakkatyötä useilta työläisiltä samalla oli vähennetty ja urakkahinnoitteluja alennettu, työntekijäin ansiotulot vähentyivät aina 50 %:iin normaalivuosien tuloista. Varsinkin urakkatyön teettämisen vähentäminen ja urakkahinnoittelujen alentaminen ovat hyvin ratkaisevasti vaikuttaneet konepajatyöväen palkkatuloihin. Ennen pula-aikaa olivat työ- ja palkkasuhteet V.R:n konepajoissa kehittyneet sellaisiksi, että melkein kaikki työt teetettiin urakalla. Esimerkin vuoksi mainittakoon, että v.1929 konepajoissa maksetuista palkoista oli urakkatyöllä ansaitun palkan osuus: Helsingin konep. 76,3 %, Pasilan konep. 84,3 %, Viipurin konep. 73,7 %, Turun konep. 55,3 %, Vaasan konep. 98 %, Oulun konep. 56 % ja Kuopion konep. 48,5 %. Kun siis urakkatyötä näin runsaasti teetettiin, niin ei peruspalkan suuruudella ollut ratkaisevaa vaikutusta palkkatulojen suuruuteen, vaan vaikutti palkkatuloihin urakkahinnoittelu. Kun siten v.1932 rautatiehallituksen määräyksestä urakkahinnoitteluja suuresti alennettiin ja määrättiin, ettei palkkatulo entistä raskaammaksi käyneestä urakkatyöstä saa nousta 30 % suuremmaksi yli perustuntipalkan, niin pitemmittä selvittelyittä voidaan todeta, että näiden muutosten ja järjestelyjen jälkeen perustuntipalkan vaikutus työntekijöiden palkkatuloihin on vuodesta 1929 suuresti muuttunut. Ne tuntipalkat, jotka v.1929, kun enemmän tehtiin urakkatyötä ja siten voitiin enemmän ansaita, olivat kohtuulliset, ovat nyt riittämättömät.

Vielä toinenkin syy vaikuttaa V.R:n konepajoissa palkkatasoa alentavasti ja kaipaa korjausta. Rautateidenkin konepajoissa kasvaa aina uutta ammattitaitoista työvoimaa siten, että oppilaskouluista päässeet am-

mattityöhön siirtyneet vuosi vuodelta saavat paremman ammattitaidon ja saavuttavat enemmän kokemusta ammatinnsa suorittamiseen. Samalla tavalla ajan kuluessa kehittyvät muutkin nuoret konepajatyöläiset ammatissaan, vaikka eivät olisikaan oppilaskoulunkäyneitä, ja heidän työtehonsa lisääntyy. Näiden työläisten palkkoja ei pulavuosina ole juuri ollenkaan korotettu, vaan saivat monet jo ammattityömiehiksi kehittyneet edelleen työskennellä miltei oppilaspalkkoilla. Tosin eräissä konepajoissa on viime vuoden lopulla ja tämän vuoden aikana viimeainittujen palkkoja hie- man korotettu, mutta ovat nämä korotukset olleet perin pieniä, ja niis- tä on osalliseksi päässyt vain hyvin pieni osa nuoria ammatti- ja apu- työläisiä.

Edellä esittämämme perusteella toivomme, että valtioneuvosto päättäisi antaa rautatiehallitukselle sellaisia määräyksiä ja ohjeita V.R:n konepajojen työ- ja palkkaolojen järjestämiseksi, että pulavuosina toimeenpannuista palkkojen alennuksista voitaisiin luopua ja myöntää ko- nepajatyöntekijöille ennen pulavuosia olleet palkkatulot. Ensimmäisenä edellytyksenä tämän saavuttamiseksi esitämme, että valtioneuvosto mää- räisi V.R:n konepajoissa tuntipalkkoja korotettavaksi siten,

että niiden palkkaa, joiden tuntipalkka nyt on 6 mk. tai siitä alle, korotettaisiin 25 %:lla,

että niiden palkkaa, joiden tuntipalkka nyt on 7 mk. 50 penniä tai siitä alle, mutta ei kuitenkaan alle 6 mk., koroi- tettaisiin 20 %:lla, ja

että niiden palkkaa, joiden tuntipalkka nyt on yli 7 mk. 50 pennin, korotettaisiin 15 %:lla."

Kun v.1936 tulo- ja menoarvioehdotuksen käsittelyssä eduskun- nassa ilmeisesti tullaan huomauttamaan ja tekemään esityksiä valtionvir- kamieskuntaan kuuluvien palkkojen parantamisesta, niin olemme katsoneet tarpeelliseksi saattaa sos.-dem. eduskuntaryhmän tietoon edelläesitetys- sä kirjelmässä esiintyvän työntekijäryhmän, johon kuuluu noin 3.000 työntekijää, palkkojen parannuspyrkimykset. V.R:n konepajatyöväen työ- mahdollisuuksiin ja palkkoihin vaikuttaa ratkaisevammin rautateiden liikkuvankaluston korjaukseen ja kunnossapitoon varattu määräraha. Tämän hallitus ehdottaa vuodeksi 1936 saman suuruiseksi kuin tänäkin vuonna, s.o. 75 milj. markaksi. Meidän käsityksemme mukaan tämä määrä on riittä- mätön, sillä tänäkään vuonna se ei olisi riittänyt, jos liikkuvankalus-

ton korjausta olisi suoritettu normaalisesti ja kunnollisia palkkoja maksaen. Tässä yhteydessä pyydämme vielä huomauttaa, että juuri V.R:n konepajojen kohdalla melkein säännöllisesti esiintyy sellainen ilmiö, että vuoden viimeisellä neljänneksellä konepajoissa suoritettaviin töihin määrättyt rahat loppuvat kesken, jonka takia työntekijöille miltei joka syksy aiheutuu vaikeuksia, työviikon lyhennyksien ja palkkatulojen huononnuksien muodossa.

Valtionrautateilla kuukausipalkalla olevan henkilökunnan palkkaukseen olisi tässä yhteydessä myöskin kiinnitettävä huomiota. Vaikka nyt jättäisimme huomiotta rautateiden n.s. alemman henkilökunnan yleisen palkkojen parannuskysymyksen, niin joka tapauksessa olisi kiinnitettävä huomiota ylimääräisen, kuukausipalkalla olevan, henkilökunnan palkkaukseen siinä mielessä, että tätä ylimääräistä väkeä olisi pyrittävä saattamaan vakinaisiksi. Onhan perin kohtuutonta, että tärkeissä säännöllisissä tehtävissä pidetään suuri määrä ylimääräisiä, joukossa paljon sellaisia, jotka ovat olleet rautateiden palveluksessa 5-10 vuotta, ilmeisesti vain sen takia, ettei heille tarvitseisi maksaa vakinaiseksi nimitetylle kuuluvaa palkkaa ja muita etuja. Esimerkin vuoksi mainittakoon, että v.1933 oli rautatiellä: 957 vakinaista ja 371 ylimääräistä veturinlämmittäjää, 1254 vakinaista ja 447 ylimääräistä junamiestä ja 2367 vakinaista ja 844 ylimääräistä asemamiestä. Mainittuna vuonna oli rautatieliikenne erittäin hiljainen, joten nyt kun liikenne on suuresti vilkastunut, on ylimääräisiä, vakinaisiin verraten, mainituilla aloilla ilmeisesti vieläkin enempi. Kerrotun epäkohdan korjaamiseksi olisi eduskunnassa saatava aikaan päätös, jolla hallitusta kehoitettaisiin toimimaan niin, että ko. ylimääräisiä nimitettäisiin vakinaisiksi, ja tästä aiheutuvan palkkamenojen lisääntymisen takia olisi asianmukaisia määrärahoja korotettava.

Sitä, miten suureksi mikäkin määrärahaerä tulo- ja menoarviossa olisi saatava, emme katso voivamme laskea emmekä esittää, vaan tarkoituksenamme on kiinnittää arv. eduskuntaryhmän huomiota mainitsemiemme määrärahojen riittämättömyyteen ja niihin epäkohtiin, joiden korjaamiseksi niitä olisi korotettava.

Helsingissä, syyskuun 5. päivänä 1935.

T o v e r u u d e l l a :

Suomen Rautatieläisten Liitto r.y.
Finlands Järnvägsmannaförbund r.f.

K. B. Kaipio. Y. Saueri

LOPPU

viimeisessä pykälässä mainittu as
ti Tanner ja sen jälkeen Pekkala,

ikl:n puheenjohtajat ja ulkoma
sen puheenjohtajan Hammulan. Tässä

TYÖVÄEN ARKISTO

SOS. DEM. EDUSKUNTARYHMÄN

PÖYTÄKIRJAT

1933 — 1935

RULLA 21

KUVANNUT

MONIKKO OY

1978.12.07